

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд
за придобиване на образователната и научна степен "Доктор" в

област на висше образование – 5. Технически науки
професионално направление – 5.2. Електротехника, електроника и автоматика специалност –
Електроснабдяване и електрообзавеждане

Автор: маг. инж. Илиян Христов Илиев

Тема: „Изследване, анализ и количествена оценка на реалния принос за влошаване на качеството на електрическата енергия от страна на индустриалните потребители и комунално-битовия сектор“

Член на научното жури: доц. д-р инж. Росен Николов Василев – Технически университет - Варна, катедра „Теоретична и измервателна електротехника“

1. Тема и актуалност на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е свързана с изследване влиянието на индустриалните потребители и комунално-битовия сектор върху качеството на електрическата енергия. Електрическата енергия е основният вид енергия използвана в бита и промишлеността. Тя има определени характеристики, които са променливи и влияят върху нейната използваемост от потребителите. През последните години темата за качеството на електрическата енергия е честа тема на обсъждане както по време на научни форуми, така и сред широката общественост, включително е обект и на съдебни дела. Специфична особеност на електрическата енергия е, че по отношение на някои показатели, качеството и се влияе от потребителя повече, отколкото от производителя или доставчика. Такива потребители са несиметричните и нелинейни производствени агрегати. Тяхната работа влошава показателите на качеството на електрическа енергия, което от своя страна води до появата на допълнителни загуби в основните елементи на електроснабдителната мрежа, съкращава срока им на експлоатация, създава възможност за чести аварии и по-големи експлоатационни разходи.

Предвид гореказаното, представеният дисертационен труд е изключително актуален както в научен, така и в научно-приложен аспект и представлява интерес за изследователите в тази област.

2. Обзор на цитираната литература

Използваната в дисертационния труд литература обхваща 147 източника, публикувани в различни издания. В тях са публикувани изследвания засягащи тематиката на дисертационния труд и извършения чрез тях литературен обзор показва ориентираността на докторанта в съвременното състояние на проблематиката. На тази основа е формулирана целта на дисертационния труд и задачите за нейното постигане.

3. Методика на изследване

От методическа гледна точка дисертационния труд е правилно структуриран. Спазени са основните методически изисквания – анализ на изследванията от други изследователи до момента, отбелязване на нерешените проблеми, предлагане и използване на подходящ математически апарат, симулационно моделиране, експериментални изследвания и сравнителен анализ.

След извършен подробен литературен обзор на съвременното състояние на тематиката на дисертацията е формулирана целта на дисертационния труд и са набелязани основни задачи за нейното постигане. Извършен е голям обем от експериментални изследвания, като получените резултати са анализирани с методите на математическата статистика и теорията на планиране на експеримента. Създадени са специфични алгоритми и е използван специализиран софтуер MathCad и MATLAB. Направено е сравнение с експериментално получени резултати. Всяка от главите на дисертационния труд завършва със съответни изводи и анализ на постигнатите резултати.

4. Приноси на дисертационния труд

В авторската справка са формулирани основните приноси на дисертационния труд, представени като научни (първи и втори) и научно-приложни, както следва:

1. Разработени са математически модели на статичните характеристики на товара с помощта на метода на планиране на експеримента за девет отрасли на промишлеността на страната. Моделите са предназначени за проектанти, изследователи и експлоататори на ЕСС на промишлени обекти за по-точна оценка на загубите на мощност и ел. енергия.
2. Предложена е адаптирана комплексна методика за оценка на допълнителните разходи от влошени показатели на качеството на ЕЕ, универсално приложима за различни промишлени обекти.
3. Разработена е изследователска постановка за провеждане на експериментални изследвания в 9 отрасли от индустрията и КБС в страната, на базата на която са получени данни, даващи възможност да се дефинират препоръки за постигане на ЕЕЕф, минимизиране нивото на ПКЕЕ, а също и оценка и въздействие върху различни характеристики, свързани с ЕМС на ПО и ЕСС.
4. В режим на понижено натоварване, характерно за болшинството от ПО в страната в настоящия момент е доказана целесъобразността за работа на електрообзавеждането при нива на напрежението, по ниски от номиналните, но регламентирани от стандартите. Това условие осигурява добри възможности за подобряване на ЕЕЕф, ЕМС и извършване на ефективна КРТ, като това е характерно за болшинството от изследваните отрасли.
5. Разработени са подходи с практично-приложен характер за оценка на ЕМС на промишлените обекти. Представени са обобщени оценки за анализ, прогнозиране и препоръки, с помощта на които се подобряват възможностите за постигане на електромагнитна съвместимост. Могат да се използват в проектантски дейности при експлоатацията на ЕСС с цел рационализиране на съответните дейности.

6. Проведено е апробиране на адаптираната комплексна методика за оценка на допълнителните разходи от влошени ПКЕЕ в голям промишлен обект, с което се доказва найната приложимост и универсалност.

Приемам авторската преценка и формулировка за приносите, въпреки че при някои от тях е налице твърде обобщаващ характер и би могло да се извърши по-прецизна конкретизация.

5. Публикации и цитирания на публикации по дисертационния труд

Изследванията по дисертационния труд са апробирани в 6 (шест) броя публикации на международни конференции в страната. Две от публикациите са самостоятелни. Изпълнени са изискванията относно популяризирането на извършените от докторанта изследвания и те са известни на специалистите от тази област.

Не е налична информация за цитирания на публикациите по дисертационния труд.

6. Авторство на получените резултати

Авторът продължава дългогодишните изследвания на своя научен ръководител. На основа анализа на представените публикации, съответствието на представените в тях научни проблеми с тематиката на дисертационния труд и участието ми в разширения катедрен съвет за предварителната защита, считам, че предложеният дисертационен труд е негово лично дело. В него са надстроени предходно получени резултати и са налице някои нови постановки.

7. Автореферат и авторска справка

Авторефератът на дисертационния труд е в общ обем от 51 страници и включва обща характеристика, кратко изложение на отделните глави, авторска справка за приносите и списък със съответните научни публикации. Авторефератът съответства на методичните изисквания и на съдържанието на дисертационния труд.

8. Забележки по дисертационния труд

Колкото и добре да е оформен един дисертационен труд, винаги могат да бъдат отправени забележки в стилово отношение, допуснати граматически грешки и някои дребни несъответствия, които в крайна сметка не влияят съществено на качеството и стойността на дисертационния труд.

Докторанта е извършил огромен обем от изследвания и в дисертационния труд са представени много резултати в таблици и диаграми. Основната ми забележка към работата е свързана с прекалено обобщаващия и характер, разработени характеристики и изведени изводи за цели отрасли от индустрията. Достатъчна щеше да бъде изследователската работа в една по-конкретна насока.

9. Заключение

Считам, че дисертационния труд на маг. инж. Илиян Христов Илиев на тема „Изследване, анализ и количествена оценка на реалния принос за влошаване на качеството на електрическата енергия от страна на индустриалните потребители и комунално-битовия сектор“ по обем и съдържание отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилика за приемане, обучение на докторанти и придобиване на образователната и научна

степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” в Технически университет – Габрово, поради което си позволявам да препоръчам на НАУЧНОТО ЖУРИ

ДА ПРИСЪДИ

образователната и научна степен „Доктор” на маг. инж. Илиян Христов Илиев в област на висше образование - 5. Технически науки, професионално направление – 5.2. Електротехника, електроника и автоматика, специалност - Електроснабдяване и електрообзавеждане.

13.12.2015 г.

**Заличено обстоятелство,
на основание чл.2 от ЗЗЛД**

Подпис:

/доц. д-р инж. Росен Николов Василев/

**Заличено обстоятелство,
на основание чл.2 от ЗЗЛД**